

NORTH SWEDEN EUROPEAN OFFICE

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2004 och VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅR 2005

Godkänd av North Swedens ägarråd 20 december 2004

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	3
1. Introduktion.....	5
2. Bakgrund.....	5
2.1 Historik	5
2.2 Organisation.....	5
2.3 Mål	6
3. Regionen och EU	6
4. Verksamhetsberättelse för år 2004 och Verksamhetsplan för år 2005	9
4.1 Regionalpolitik	9
4.2 Nordlig Dimension och Barentssamarbete	12
4.3 Infrastruktur (transport, energi)	14
4.4 Näringslivsutveckling	19
4.5 Forskning & Utveckling	20
4.5 Övrigt	23

Sammanfattning

Regionens engagemang i EU frågor ökar vilket inte minst visat sig på det intresse som varit under Europaforum Norra Sveriges konferenser i februari och november. För att uppnå fortsatt integrering av EU frågor i det dagliga arbetet för regionens aktörer är det viktigt att arbetet med tillväxtprogrammen har en fortsatt ökad europisk dimension. Viktiga frågor för regionens strategiska utvecklingsarbete inom tillväxtfrågor är exempelvis: Vad påverkar regionen långsiktigt? I vilken utsträckning finns regionen med när beslut fattas både i Sverige och inom EU? Vad kan regionen göra för att vara med och påverka i större utsträckning?

Regionalpolitik

Kommissionen har under 2004 presenterat den tredje sammanhållningsrapporten där de tre prioriteringarna är konvergens, konkurrenskraft och sysselsättning samt territoriellt samarbete. Dessa ersätter de tidigare mål 1, mål 2 osv. North Sweden kommer att fortsätta med aktiviteter inom Europaforums ram för att argumentera för att regionen skall tillhöra det framtida konvergensmålet (mål 1). Argumenten för fortsatt strukturfondsstöd är de problem och utmaningar, som uppkommer till följd av avfolkning, långa avstånd och extrem glesbygd. En gleshetsstudie kommer att tas fram av Nordregio vilket ger argument för att regionen ska få en permanent status under konvergensmålet. Reformen av den europeiska sammanhållningspolitiken berör även utformningen och inriktningen av Interreg-programmen.

Nordlig dimension och Barentssamarbete

North Sweden fortsätter att följa arbetet med EU:s nya grannskapspolicy samt de nya och reformerade instrument som kommer till. Samarbetet med Norra Norge, Norra Finland och Östra Finland fortsätter där Barentsfrågor kan belysas via gemensamma seminarier.

Infrastruktur

Idag är det oftast endast trafikmängd som avgör vilka transportprojekt som får finansiering från EU. Under året kommer Kommissionen ut med nya förslag över vilka korridorer som är strategiska för det utvidgade EU med dess grannländer. Det är viktigt att få in parametrar som inte bara utgår ifrån trafikmängd när projekt väljs ut. För att få ökad kraft i argumentationen är det viktigt att förstärka samarbetet med regeringskansliet både på politisk och tjänstemannanivå.

Energifrågor är av stor betydelse för regionens industri som är stora konsumenter av energi. Idag har vi också stor produktion av energi och en mycket stor potential att öka den förnyelsebara energiproduktionen. North Sweden avser att fortsätta det påbörjade arbetet med en samverkan inom regionen för att påverka den framtida energipolitiken i EU och att bättre nyttja de möjligheter som finns idag.

Näringslivsutveckling

Utvecklingen av näringslivet är nära kopplat till satsningar inom andra områden som t ex infrastruktur, regional politik samt forskning och utveckling. Kommissionen vill bli ett ökat deltagande av SME i transnationella program samt en ökad kommersialisering av

forskningsresultat inom EU. North Sweden kommer att bevaka EU:s policys, direktiv och handlingsplaner som har långsiktig inverkan på tillväxten i det regionala näringslivet.

Forskning och Utveckling

Det sjunde ramprogrammet kommer att anta allt fastare former under 2005. North Sweden avser att tillsammans med aktörer i regionen ha fortsatt dialog med kommissionen om de för regionen prioriterade tematiska områdena. Ökad strategisk samverkan enligt triple helix är av central betydelse för att skapa större tyngd från regionen ur europeiskt perspektiv. Detta är även prioriterat inom kommissionen och då speciellt ett ökad engagemang från mindre företag.

1. Introduktion

Detta dokument är en verksamhetsberättelse för år 2004 och verksamhetsplan för år 2005.

2. Bakgrund

2.1 Historik

Verksamhetens första projektperiod sträckte sig från den 1 september 1997 till den 31 augusti 2000. Huvudmän var länsstyrelserna, landstingen och kommunerna genom kommunförbunden i Norrbotten och Västerbotten samt Norrlandsfonden.

Efter en utvärdering ombildades North Sweden och huvudmännen antog i mars 2000 en övergripande strategi för verksamheten där huvuduppgifterna koncentreras till tre områden: program- och projektbevakning, kompetens- och strategiutveckling samt intressebevakning. Huvudmannaskaran utökades med respektive läns handelskamrar och Företagarnas Riksorganisation samt Umeå universitet och Luleå tekniska universitet. Den andra projektperioden sträckte sig från 1 september 2000 till 31 december 2003.

En andra utvärdering genomfördes av Eurofutures och avrapporterades i februari 2003. Med denna som underlag framtoogs ett programförslag för åren 2004 till 2008. Med utvärderingen som utgångspunkt har ägarrådet fastlagt ett dokument med titeln Mål, arbetsätt och organisation 2004-2008. Detta dokument finns på webbplatsen för North Sweden www.northsweden.org.

2.2 Organisation

Huvudmän för North Sweden är länsstyrelserna, landstingen, kommunerna (via kommunförbunden), handelskamrarna och Företagarnas riksorganisation i Västerbotten och Norrbotten samt Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Norrlandsfonden. Organisationen sammankallar ett ägarråd varje år, där samtliga huvudmän är representerade.

Verksamheten leds av en styrelse med åtta ledamöter, dessa har under år 2004 varit:

Lars-Olov Söderström, Norrlandsfonden, Ordförande
Torbjörn Halvardsson, Företagarna i Västerbotten, representerar Företagarna
Jonas Lundström, Norrbottens Handelskammare, representerar handelskamrarna
Sabine Mayer, Umeå Kommun, representerar kommunförbundet i Västerbotten
Helene Röckner, Piteå Kommun, representerar kommunförbundet i Norrbotten
Gunnel Gustafsson, Umeå universitet, representerar även Luleå tekniska universitet
Kurt-Åke Hammarstedt, Norrbottens läns landsting, representerar landstingen
Svenerik Sahlin, Länsstyrelsen i Västerbottens län, representerar länsstyrelserna

Ägarråd hölls 20 december, 2004.

Styrelsemöten har under 2004 hållits 1 april, 29 juni, 27 augusti, 22 september, 19 november och 20 december.

North Sweden består av ett kontor i Bryssel med två anställda samt hemmakontor i Norrbotten och Västerbotten med vardera en anställd. Administrativt är verksamheten en del av Norrlandsfonden.

Styrelseledamöter under år 2005:

Lars-Olov Söderström, Norrlandsfonden, Ordförande
Torbjörn Halvardsson, Företagarna i Västerbotten, representerar Företagarna
Jonas Lundström, Norrbottens Handelskammare, representerar handelskamrarna
Sabine Mayer, Umeå Kommun, representerar kommunförbundet i Västerbotten
Helene Röckner, Piteå Kommun, representerar kommunförbundet i Norrbotten
Ulf Edlund, Umeå universitet, representerar även Luleå tekniska universitet
Kurt-Åke Hammarstedt, Norrbottens läns landsting, representerar landstingen
Staffan Borg, Länsstyrelsen i Norrbottens län, representerar länsstyrelserna

Under 2004 har North Sweden haft följande personal:

Nils-Olof Forsgren, Direktör,
Anna Olofsson, Kontorschef, Bryssel (t o m 15 september, 2004)
Jeanette Nilsson, Kontorschef, Luleå
Mats Falck, Kontorschef, Umeå

Åtta praktikanter har varit verksamma vid kontoren.

Under 2005 har North Sweden följande personal, med huvudsakliga bevakningsområden inom parantes:

Nils-Olof Forsgren, Direktör, (Forskning & Utveckling, Regionalpolitik, Näringslivsutveckling, Nordlig Dimension och Barentssamarbete)
Maria Larsson, Kontorschef, Bryssel (Regionalpolitik, Nordlig Dimension och Barentssamarbete)
Jeanette Nilsson, Kontorschef, Luleå (Infrastruktur – Transport & Energi, Regionalpolitik)
Mats Falck, Kontorschef, Umeå (Näringslivsutveckling, Forskning & Utveckling, Jämställdhet. Miljö)

Ett antal praktikanter kommer att vara verksamma vid kontoren 2005.

2.3 Mål

North Sweden skall tillsammans med regionens företag, akademi och offentlig verksamhet skapa förutsättningar för att dessa skall kunna verka framgångsrikt på EU-arenan.

3. Regionen och EU

Regionen har i flera avseenden en särställning inom EU. Regionen är en av de minst befolkade inom EU med i snitt 3,4 personer per km², att jämföra med genomsnittet för EU15 på 117,4 personer per km². I likhet med hela Sverige förutom Skåne är vi klassade som en perifer del av Europa.

Regionen är ett mål 1-område och erhåller strukturfondsmedel, som uppgår till nästan 500 miljoner kronor per år. Norra Sverige är den i särklass mest välmående region, som har detta stöd.¹

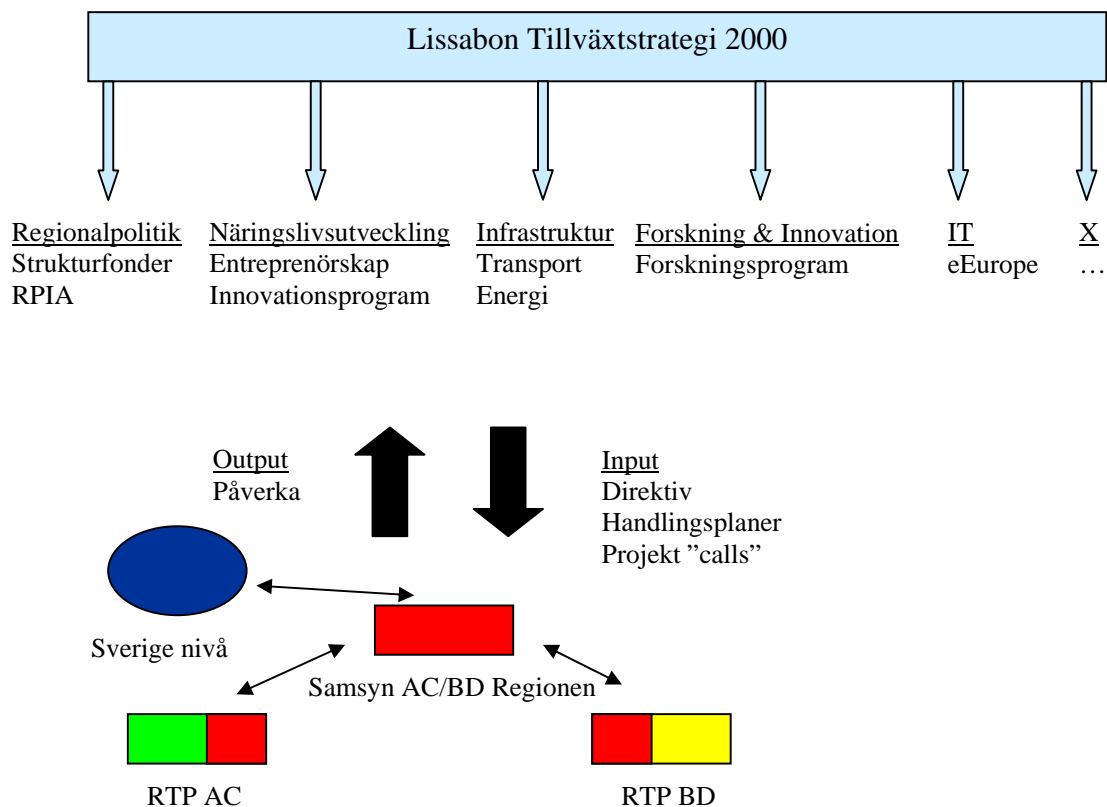
¹ Välförhållande i EU mäts i bruttoregionprodukten per capita som är köpkraftskorrigerad. För Övre Norrland var den 2000 92% av EU-genomsnittet. För att få denna typ av strukturfondsstöd skall värdet var 75 % eller lägre. Skälet till att norra Sverige fått stödet är den glesa befolkningen.

EU:s syfte med strukturfondsmedel inom mål 1 är att främja utvecklingen i regioner som släpar efter i utvecklingen. Förutom att skapa nytta i vår region så skall det även bidra till ett europeiskt mervärde. Det är därför viktigt att regionen kan visa upp framgångsrika projekt i Bryssel och på europeiska konferenser.

Huvudmålet med Lissabonstrategin, som fastställdes av Europiska rådet år 2000, är att EU skall "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning". Detta kompletterades ett år senare vid rådsmötet i Göteborg till att även omfatta en hållbar miljöutveckling.

Inom regionen finns det regionala tillväxtprogram (RTP) för respektive län. Dessa beskriver precis som Lissabonagendan en strategi för tillväxt. För att få ett klarare förhållande mellan regionen och EU så är det viktigt att vid framtagandet av tillväxtprogrammen ta hänsyn till den Europeiska dimensionen.

Nedanstående figur åskådliggör detta:

Det finns ett antal politikområden inom EU som stödjer Lissabonstrategin genom att ta fram policys med tillhörande finansiella instrument samt handlingsplaner och direktiv. För att regionen skall vara framgångsrik med sitt arbete på EU-arenan, både vad gäller att

påverka utformningen av politiken och deltagande i olika projekt och samarbeten, är det viktigt att den europeiska dimensionen finns med som en naturlig del vid framtagandet av tillväxtprogrammen. Viktiga frågor för regionens strategiska utvecklingsarbete inom tillväxtfrågor är exempelvis: Vad påverkar regionen långsiktigt? I vilken utsträckning finns regionen med när beslut fattas både i Sverige och inom EU? Vad kan regionen göra för att vara med och påverka i större utsträckning?

North Sweden tar sin utgångspunkt i utvecklingen på EU-arenan samt viktiga strategiska frågor för regionen ur ett EU perspektiv. Då regionala och nationella satsningar i regionen kan kompletteras med de möjligheter som EU ger erhålls maximal hävstång i utvecklingen av regionen. Det blir också naturligare för regionens aktörer att integrera EU frågor i sitt vardagliga arbete.

4. Verksamhetsberättelse för år 2004 och Verksamhetsplan för år 2005

För att göra detta dokument mer överskådligt presenteras North Swedens arbetsområden i separata kapitel.

- Regionalpolitik
- Nordliga Dimensionen och Barentssamarbetet
- Infrastruktur
- Näringslivsutveckling
- Forskning & Utveckling
- Övrigt

Under varje arbetsområde presenteras bakgrund, berättelse för år 2004 och planer för år 2005.

4.1 Regionalpolitik

Bakgrund

Ekonomisk och social sammanhållning är en av hörnstenarna i det europeiska samarbetet med målet att skapa ett territoriellt sammanhållet Europa, utan regioner som släpar efter ekonomiskt och socialt. Utvidgningen av Europeiska unionen från 15 medlemsstater till 25 och förhandlingar med ytterligare tre länder kräver genomgripande förändringar av både politiken och arbetsformerna. För att ge en bild av vad detta innebär kan nämnas att unionens befolkning ökar med 28 % och total BNP ökar med 18 % samtidigt som BNP per capita minskar med 11 %. Det medför att de regionala klyftorna ökar kraftigt, något som också ställer nya krav på den framtida sammanhållningspolitiken. Detta kräver i sin tur en omfattande reform av den framtida Europeiska sammanhållningspolitiken från och med 2007.

Kommissionens generaldirektorat för Regionalpolitik ansvarar för förslaget om utformningen av EU:s framtida regionalpolitik som presenterades i den tredje sammanhållningsrapporten i mitten av februari 2004. Alltsedan debatten om den framtida sammanhållningspolitiken inleddes i januari 2001 har ett intensivt arbete bedrivits runt om i Europa för att försöka påverka innehållet i sammanhållningsrapporten och utgången av de kommande förhandlingarna. Kommissionen har även initierat ett antal studier, seminarier och konferenser för att skaffa underlag för detta arbete. Förhandlingarna mellan Medlemsstaterna rörande den framtida sammanhållningspolitiken inleds under hösten 2004.

Den framtida regionalpolitiken har i allt större utsträckning debatterats i regionen, framförallt inom ramen för Europaforum Norra Sverige, där politiker från kommuner och landsting i de fyra nordligaste länen möts varje halvår.²

Betydelsen av ett fortsatt strukturfondsstöd till regionen är en högt prioriterad fråga. Argumenten för fortsatt strukturfondsstöd är de problem och utmaningar, som

² Se Europaforum hemsida, <http://www.europaforum.nu>.

uppkommer till följd av avfolkning och extrem glesbygd. Ett sådant exempel är kostnaderna för att upprätthålla samhällservice. Regionens perifera läge innebär långa avstånd till nationella och internationella marknader och därmed ekonomiska merkostnader och försvagad konkurrenskraft. Det är i sammanhanget viktigt att synliggöra de mervärden stöden medfört för Europa. Det är därför väsentligt att visa på goda exempel från tidigare genomförda strukturfondsprojekt. Att hävda att man skapar mervärden för Europa och samtidigt inte visa dessa, är en ohållbar position.

Vår region har, liksom Sverige som helhet, i många avseenden en särställning i EU. År 1995 låg norra Norrland sex procentenheter över Europas genomsnitt i BRP per capita. Därifrån har vi dock sjunkit till åtta under Europas genomsnitt år 2000, det vill säga en minskning med 14 procentenheter.

Sverige har en särställning i och med att Stockholm under samma period hade ökat från 30 procent till 47 procent över genomsnittet. Gapet till Stockholm har alltså stigit från 24 till 55 procentenheter. Sverige är det EU-land där gapet mellan den mest och minst välmående regionen ökat mest.

Kommissionens förslag till ny sammanhållningspolitik godkändes 14 juli och förhandlingarna med medlemsländerna har påbörjat och tidplanen för att kunna starta programmen 2007 är att Europaparlamentet och Ministerrådet är klara i slutet av 2005. De tre prioriteringarna är konvergens, konkurrenskraft och territoriellt samarbete.

Berättelse för år 2004

North Sweden har under året aktivt verkat för att påverka utformningen av den framtida Europeiska sammanhållningspolitiken mot bakgrund av argument som gles befolkning, långa avstånd och kallt klimat vilket påverkar regionens konkurrensmöjligheter. Intressebevakningen har fokuserat på att nära följa Kommissionens arbete efter den tredje sammanhållningsrapporten med syfte att säkerställa att de rätta inspelen gjorts mot bakgrund av den senaste tillgängliga informationen om Kommissionens arbete.

Kontakter har etablerats med ansvariga tjänstemän vid Kommissionen, Europaparlamentet och Regionkommittén liksom samarbeten har initierats med andra regioner, intresseorganisationer och nätverk med gemensamma intressen. Exempelvis har samarbetet med Norra och Östra Finland fördjupats och en nära kontakt har etablerats med näringsdepartementet och Svenska representationen i Bryssel samt de svenska europaparlamentarikerna. Europaforum i Umeå 24-25 februari blev en stor succé där arbetsformen inom forumet samt det lobbyarbete som bedrivits lovordades. 19 mars arrangerades rundabordssamtal i Bryssel om statstöd, Interreg och gleshetskriteriet. Den 10-11 november arrangerades mycket framgångsrikt Europaforum i Sundsvall. Kommissionären Péter Balázs ansvarig för regionalpolitik var huvudtalare på konferensen. Samarbetet med Finland fördjupades och en ny position togs av forumet³.

Inför Kommissionens antagande av det legala förslaget till sammanhållningspolitiken 14 juni har North Sweden varit aktivt med inspel via olika kanaler som europaparlamentet och regionkommittén för att påverka texten i en för oss positiv riktning. North Sweden

³ www.europaforum.nu

har tillsammans med aktörer från regionen tagit fram ett remissvar till näringsdepartementet på kommissionens förslag. North Sweden har presenterat regionen på CPMR:s möte på Åland samt på Irländska ordförandeskapets konferens i slutet på maj.

Höstens arbete har fokuserats på att få till stånd en studie tillsammans med Finland och Näringsdepartementet om hur gleshet är ett liknade strukturellt hinder som berg, öar och de yttersta randområdena. Ett gemensamt underlag med Finlands regionkontor överlämnades till statsministrarnas möte i Haparanda 4 oktober med informationen att om Sverige och Finland gemensamt begär en studie om gleshetskriteriet kommer Kommissionen att utföra den.

Ett viktigt inslag i den regionala utvecklingen är städernas betydelse. En praktikantrapport inom området Urban Policy har tagits fram av Emmy Sundin. Rapporten beskriver det aktuella urban policyarbetet på EU-nivå samt hur det implementeras i medlemsländerna.

Framtidens Interreg

Reformen av den Europeiska sammanhållningspolitiken berör även utformningen och inriktningen av Interreg-programmen. Norra Sveriges erfarenheter av programmen är positiva samtidigt som vi ser ett behov av att strategiskt ta ställning till hur dessa program skall kunna se ut i framtiden. Under Europaforum i Umeå presenterades det arbete som North Sweden och regionen gjort inom Interreg. Den sammanställning av vad som uppnåtts och vad som är viktigt att få med i kommande programperiod har fått mycket bra kritik. Innan sommaren kom regeringens "non paper" där man bland annat pekat ut en önskan om att likställa sjögräns med landgräns.

Statsstödsreglerna

Riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål avser att främja utvecklingen i mindre gynnade regioner i huvudsak genom att stödja nyinvesteringar eller i undantagsfall genom att bevilja driftsstöd. Samtidigt har EU den generella målsättningen att uppnå mindre och bättre riktade statsstöd samtidigt som sammanhållningsmål och konkurrensneutralitet inom unionen bevaras. Det är i sammanhanget viktigt att komma ihåg att EU inte delar ut regionalstöd, det gör medlemsstaterna men under EU:s regelverk. I kommissionens översyn av riktlinjerna för regionalstöd anses glesbefolkade regioner (under 12,5 invånare per km²) vara en grupp som kräver specifika insatser. Till exempel kommer möjligheterna att tilldela transportstöd som kompensation för extra kostnader för företag i dessa områden att bibehållas. Mot bakgrund av erfarenheterna i Norge och Sverige avseende differentierade arbetsgivaravgifter avser kommissionen att skapa möjligheter att godkänna även andra typer av driftsstöd (förutom transportstöd) som framförallt skall tackla avfolkningsproblem i de norra delarna av Sverige, Finland och Norge – den arktiska zonen. Detta under förutsättning att stöden inte riskerar att snedvrیدا konkurrensen. Kommissionen definierar i sitt förslag dock inte hur dessa stöd skall utformas utan lämnar istället en öppning till länderna att göra detta. Ej heller är det exakta geografiska området som kan utgöra arktisk zon definierat.

North Sweden har under året bland annat varit med och arrangerat det tidigare nämnda rundabordssamtalet om statsstöd i Bryssel 19 mars samt en workshop om statsstöd på Europaforum i Sundsvall i november.

Verksamhetsplaner för år 2005

Strukturfondsförhandlingarna

Målsättning är att regionen skall komma att tillhöra konvergensmålet (framtida mål1). För att nå målet tas en gleshetsstudie fram av Nordregio och den kommer att ge argument för att vi bör ha samma undantag från 75 procent-regeln som de yttersta randområdena. Ett positionspapper med argument från Nordregios studie bör tas fram i regionen eller via Europaforum och kommuniceras via politiker och makthavare i region till Regeringskansliet, Europaparlamentet, Regionkommittén, AER, CPMR, Kommun- och Landstingsförbundet.

Ett seminarium i Bryssel med andra regioner under senvåren kan vara en bra kraftsamling för att nå bra resultat inför förhandlingarna. Goda relationer och bra informationsutbyte med Näringsdepartementet är viktigt för att stärka vår och Sveriges position.

Interreg

Målsättning är att de initiativ som skall stärka det yttre samarbetet med Ryssland skall fungera väl i den nya programperioden. Regionen måste påverka det nationella planet för att säkerställa inflytande över programmet. Regionen måste även arbeta för att säkerställa en regional beslutsrätt över medlena.

Stadsstöd

North Sweden kommer att bevaka översynen av riktlinjerna för regionalstöd och speciellt den föreslagna arktiska zonen både på nationell och EU-nivå.

4.2 Nordlig Dimension och Barentssamarbete

Bakgrund

Norrbottnen och Västerbotten har historiskt sett en lång tradition av öst-västligt samarbete inom Barentsregionen. Sedan 1993 har samarbetet formaliserats inom ramen för Barents Euro Arctic Council och Barents Regionråd där den regionala nivån har fått en betydande roll.

Barentspolitikerna har från Svenska regeringens sida betraktats som en del av Östersjöpolitiken vilket i många fall inneburit att de norra delarna kring Östersjön och samarbeten med exempelvis nordvästra Ryssland ej givits stor uppmärksamhet. I samband med den andra Östersjömiljarden och etableringen av ett antal Interreg-program i regionen fick Barentsregionen och dess politik ökad uppmärksamhet.

Barentsregionen som en del av en utvidgad Östersjöregion anses ha stor potential för en framtida positiv ekonomisk utveckling. Ett annat motiv för engagemang i regionen är närheten till de miljö och kärnsäkerhetsproblem som råder på Kolahalvön.

Verksamheten inom Barentssamarbetet i regionen har varit omfattande inom de flesta samhällsområden och involverat en mängd aktörer såsom länsstyrelserna, landstingen, kommunförbunden, näringsliv, universiteten och frivilligorganisationer.

Nordlig Dimension är EU:s policy för Norra Europa. Initiativet kom 1997 från den finske statsministern Paavo Lipponen med syfte att öka intresset för de nordligaste delarna av Europa. Initiativet uppmärksammades av Kommissionen som antog en EU-policy för Norra Europa. En handlingsplan presenterades 2001 med fokusering på områden som; miljö, kärnsäkerhet, åtgärder mot organiserad brottslighet, Kaliningrad, energi, folkhälsa, IT, kommunikationer och gränspassager, forskning, regionalt samarbete, handel och investeringssamarbete samt andra områden såsom kultur, utbildning och ungdomssamarbete. Den andra handlingsplanen för Nordlig Dimension utarbetades av Kommissionen under våren 2003 och trädde i kraft 1 januari 2004

Nordlig Dimension tilldelades inte någon egen budgetlinje från EU, istället skall en ökad samordning av befintliga finansieringskällor som Interreg, TACIS och Phare uppnås. Det har visat sig vara svårt, projektverksamhet har uteblivit och Nordlig Dimension har ofta kritiserats för avsaknad av konkret innehåll.

Berättelse för år 2004

När EU15 blev EU25 den 1 maj 2004 så förändrades de externa gränserna för EU. EU fick nya grannar och kom samtidigt närmare gamla i och med utvidgningen. Kommissionen ser därför över de policys och finansiella instrument som idag finns mellan EU och dess grannländer. Under våren 2004 har kommissionen lanserat en strategi för ett nytt initiativ "European Neighbourhood Policy" (ENP). Initiativet syftar till att främja samarbetet mellan EU och dess grannar. Tanken är att ta fram handlingsplaner tillsammans med dessa grannländer där man kommer överens om ett antal prioriteringar för att föra dessa länder närmare EU. Exempel på områden är inre marknaden, energi, transport, informationssamhället och forskning och utveckling.

Dessa handlingsplaner tillsammans med en översyn av bilaterala avtal till nya "European Neighbourhood Agreements" utgör färdriktningen för de närmaste tre till fem åren. För vår region är speciellt samarbetet med nordvästra Ryssland av intresse. Eftersom Ryssland är viktig för EU med dess 10 000 km långa gräns, så har EU och Ryssland beslutat att utveckla det strategiska partnerskapet inom fyra gemensamma områden enligt en överenskommelse i St Petersburg i maj 2003. De befintliga finansiella instrumenten exempelvis Tacis, Phare och Meda som finns för samarbete med EU:s grannländer kommer från och med 2007 att ersättas av det under 2004 föreslagna "European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). ENPI inkluderar även Ryssland. North Sweden följer utvecklingen och en praktikantrapport av Helene Gidlöf är under framtagande för att se hur Nordlig Dimension och Barentssamarbete passar in i kommissionens förslag om samarbete med EU:s grannländer.

North Sweden arrangerade 14 juni 2004 ett seminarium, tillsammans med regionkontoren Nordland, Norra Finland och Östra Finland, med titeln "Northern Dimension Works III:

Cross-Border and Industrial Cooperation in Northern Europe”. Seminariet hade 130 deltagare från 17 länder. Syftet med seminariet var att visa goda exempel på samarbete med Nordvästra Ryssland samt att diskutera status på Nordlig Dimension i skenet av kommissionens förslag på European Neighbourhood Policy.

North Sweden har deltagit i en diskussion om framtida utformning av ett Östersjöcentrum placerat på Gotland. North Sweden poängterade att de norra delarna kring Östersjön samt Barentssamarbetet är viktigt i den framtida utformningen. Även behovet av en europeisk dimension på Östersjöcentrum betonades.

Verksamhetsplaner för år 2005

- North Sweden avser fortsätta samarbetet med regionkontoren för Norra Norge, Norra Finland och Östra Finland för att diskutera uppföljning på seminariet ”Northern Dimension Works III”.
- EU:s nya grannskapspolicy ”European Neighbourhood Policy” kommer att forma relationerna till dess grannländer. Det finns anledning att bevaka utvecklingen av denna policy för att säkerställa att de yttre gränserna i Norra Europa uppmärksammas.

4.3 Infrastruktur (transport, energi)

Transporter

Bakgrund

Regionens kommunikationer är synnerligen viktiga för den regionala utvecklingen. Vår region utmärks av ett perifert läge och att de mest välutbyggda kommunikationslederna går i syd-nordlig riktning. På grund av våra basnäringar är transportvolymerna och i synnerhet transportvikten per capita synnerligen hög i vår region.

Kommunikationsutvecklingen styrs av regionala och nationella transportplaner. EU:s instrument för att länka samman alla medlemsstater med strategiska transportleder är TEN-T (TransEuropean NetworkTransport). Detta består av vägar, järnvägar, flygplatser, hamnar, vattenvägar och trafikledningssystem. Under 2004 reviderades de utpekade näten i TEN-T p g a utvidgningen med tio nya länder samt ett tillväxtprogram där transporter är en förutsättning för utveckling sjösattes för finansiering.

Berättelse för år 2004

Guidelines för TEN-T presenterades i slutet av juni och togs av parlamentet.

Revideringen av guidelines presenterades i oktober 2003 och baserades på det arbete som högnivågruppen gjorde. För att nå målen i Lissabonagendan lade Kommissionen ett förslag till rådet om ett initiativ för tillväxt. Det fokuserade på satsningar på infrastruktur samt forskning och utveckling. För transportinfrastrukturen har en snabbstartlista tagits fram med viktiga gränsöverskridande projekt som skall stärka den inre marknaden. För Sveriges del är den nordiska triangeln och sjömotorvägen i Östersjön del av den listan. Haparandabanan är en gränsöverskridande järnvägsänk som skulle kunna få minst 30

procent i stöd av EU. Den kom ej med på listan. Den har tagits upp i Parlamentet av Ewa Hedkvist Petersen men fick ej stöd att läggas till listan. TEN-T budgeten 2007-2013 är fem gånger högre än nuvarande budget.

I januari arrangerade North Sweden ett rundabordsamtal med Kommissionen på Svenska representationen där Svenska och Finska Banverket presenterade Haparandabanan, spårviddsväxlaren samt det fullskaletest med tre stora industrier som kommer att starta 2005. Fullskaletestet går ut på att göra vagnar som har reglerbar hjulupphängning så att omlastning ej behöver göras vid gränsen. Finska Banverket har även gjort tester med gods från det inre av Kina via Transibiriska järnvägen. Godset anlände i Finland på 14 dagar jämfört med om det gått den så kallade "Sidenvägen" som tar 45 dagar. Banverket kommer att påbörja bygget av Haparandabanan våren 2005 och planerar att ha ett internationellt seminarium den 20 april. North Sweden är med i arbetet för konferensen. Barents Link som Västerbotten driver under sitt ordförandeskap i Barents regionråd kommer också presenteras på konferensen.

Transportstödet omförhandlas inför 2007 och de första kontakterna har tagits med näringsdepartementet och Ständiga Representationen för att undersöka om de börjat förbereda frågan. De har ej börjat det arbetet än så det är viktigt att nu från regionen vara delaktig i hur det nya transportstödet skall utformas för att gynna utvecklingen. Nutek har tagit fram en rapport om hur dagens stöd fungerat, den är ett bra stöd i det fortsatta arbetet.

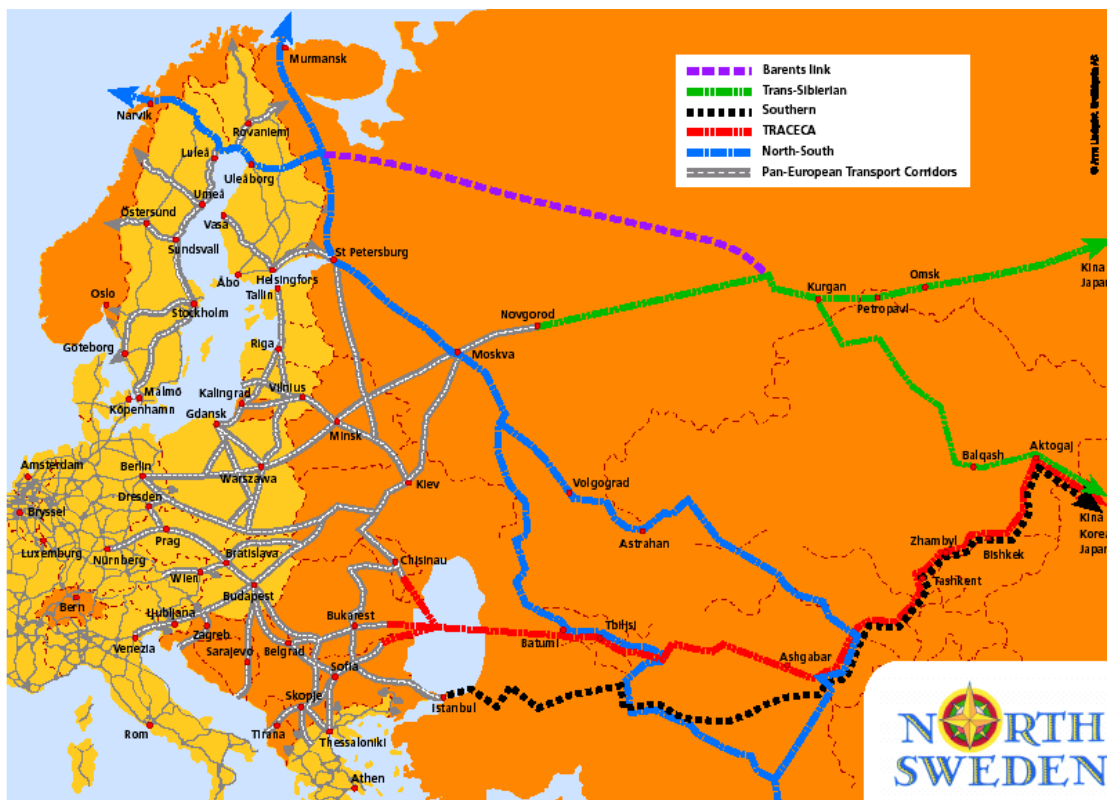
Eurovinjettdirektivet godkändes av parlamentet och rådet i april. Den bygger på en kilometerskatt för tunga fordon. Det är en het fråga och en strid ström med ändringsförslag kom in från hela Europa. Prissättning av transporter är väldigt aktuell just nu och Näringsdepartementet, SIKÄ samt en expertgrupp utreder frågan för att försöka få in skillnader i systemet. Det vill säga ej en kilometerskatt rakt av på det svenska TEN nätet.

Motorways of the Sea, Baltic Sea, är just nu en av de aktuella frågorna fram till 1 maj, 2007. Nu är det viktigt för Sverige att vara aktiv och försöka utforma regelverket så att det passar de Svenska hamnarna och företagen. CPMR är aktiv i denna fråga och arrangerar seminarier i de olika områdena. För Östersjöområdet hölls en konferens i Klaipeda där frågan diskuterades och det framgick tydligt att det är viktigt för norra Östersjön att vara aktiv i dessa frågor. Ett samarbete inom Sverige stärktes under seminariet. Vid högnivåmötet i Malmö 22-23 april där politiker runt Östersjön skrev på en deklARATION om samarbete för att stärka den gemensamma utvecklingen och främja utvecklingen via Östersjöns vatten blev det mycket tydligt att norra Sverige måste vara aktiva för att kunna vara med i utvecklingen som blir att starkare fokuserat till södra Östersjön. Det finns en stor vilja i Sverige att komma fram till en gemensam position. Vid mötet 20 september i Bryssel kom departementen runt Östersjön överens om att göra en godsstudie. Ett möte genomfördes i länet i mitten av november för att regionens aktörer skulle kunna vara delaktiga i departementets arbete.

Kommissionären Loyola de Palacio kallade till ett ministermöte den 8 juni i Spanien för att diskutera korridorer mellan Europa och Asien. Det finns fyra utpekade korridorer där den nordligaste punkten är Moskva. I november 2003 deltog North Sweden i ett rundabordsamtal arrangerat av OECD och presenterade där en förlängning på den nord-sydliga korridoren som mottogs mycket positivt. Inför mötet i juni skickades material till Näringsdepartementet och kontakter togs med Finland och deras kommunikationsdepartement. Förslaget var att den nya nord-sydliga korridoren via Moskva förlängs till St Petersburg och får via oktoberjärnvägen till Murmansk en tvärkoppling via Finland och över Haparanda till Narvik. Koppling mellan Barentsregionen och Asien har en stor utvecklingspotential och är viktig ur ett strategiskt perspektiv för Sverige, Norge och Finland liksom även för hela Europas transport och energiförsörjning. Kommissionen kommer under hösten gå ut med ett uppdrag att göra trafikprognoser och beskriva korridorerna mellan Asien och Europa.

Den 18-19 oktober var första mötet för högnivågruppen som ska peka ut vilka korridorer som är viktiga för det utvidgade EU:s utveckling. 26 angränsande länder plus de 25 medlemsländerna kommer att ingå i högnivågruppen tillsammans med Bulgarien och Rumänien. Arbetet kommer att pågå i cirka ett år där, förutom utpekandet av korridorer, framtagandet av kriterier för urval av projekt i korridorerna kommer att vara viktiga uppgifter. Idag är oftast trafikmängden det som styr vilka projekt som får EU-finansiering. Den logiken bygger på moment 22 ekvationen. Mycket trafik kräver bra infrastruktur – ny infrastruktur drar till sig mer trafik och måste byggas ut ytterligare för att få framkomlighet. Vid Europaforum i Sundsvall redovisade ansvarig tjänsteman i Kommissionen de planer som gäller för framtida infrastrukturinvesteringar. Högnivågruppens arbete ska presenteras hösten 2005 och Norge har deklarerat att de ej kommer att delta i arbetet. Det är mycket olyckligt eftersom Norge är det enda icke medlemsland som har intressen i en nordlig korridor. Arbetet kommer att bedrivas i olika grupper och om Sverige anmäler intresse finns det möjlighet att Sverige kan delta aktivt i högnivågruppens arbete.

Centraleuropa har hög befolkningstäthet och har svårt att bygga bort trafikinfarkten. För att lösa trafiksituationen mer långsiktigt så finns det ett intresse från hela unionen att styra trafik till miljövänligare slag samtidigt bör det vara i det gemensamma intresset att trafik kan ta andra alternativa vägar. I norra Europa finns det mycket råvaror och ett stort behov av transporter. USA har tagit initiativ till att starta upp trafik mellan Washington och Narvik för vidare transport via transibiriska järnvägen till Kina. Provsleveranser planeras till våren 2005. En arbetsgrupp har bildats för att främja transporter och nästa möte är i Paris 25 januari.

Vid Statsministrarnas möte i Haparanda 4 oktober fick de båda statsministrarna för Sverige och Finland del av informationen om Asien korridorer.

Vid transportkonferensen i Hällnäs där bland andra kommunikationsministern från Norge var togs frågan om E12 upp. Det är ett viktigt krav som Kvarken-mittskandia, blåvägen med flera ställer på regering att ta upp frågan i sitt arbete med Kommissionen. Norges minister var tydlig på att hon vill ha en dialog med Sveriges minister i frågan innan Norge driver denna fråga. Färjetrafiken över Kvarken är en avgörande faktor och mycket viktig att säkerställa långsiktigt. I dag finns en fungerande lösning som på sikt kommer att klara sig utan statligt stöd men frågan måste hela tiden bevakas så att förutsättningar för trafik finns. Kvarkentrafiken har fått det första Marco Polo programmet i regionen. I november var styrelsen för Mittskandia i Bryssel och informerade om E12 och det framtida Interreg över gränserna.

Norrbottenbanan, som genom en regeringsöverenskommelse hösten 2002 beslutades skall byggas, är med i den Nationella planen. En kommunikationsplan kommer tas fram för att säkerställa stödet regional och nationellt för hela banans finansiering. Mer aktiv lobbying under 2005 planeras.

Verksamhetsplaner för år 2005 (Transport)

- Samverkan inom regionen för att utveckla infrastrukturen samt att förstärka samarbetet med regeringskansliet både på politisk och tjänstemannanivå inom transportsektorn.
- Under året kommer Kommissionen ut med nya förslag vilka korridorer som är strategiska för det utvidgade EU med grannländerna. Det är viktigt att få in parametrar som inte bara utgår ifrån trafikmängd när projekt väljs ut.
- Arbetet i de olika intresseorganisationernas (CPMR⁴ och AER⁵) transportgrupper är viktigt för att förbättra möjligheten att få med projekt från vår region.
- Motorways of the Sea arbetet kommer pågå både i regionen och i de europeiska arbetsgrupperna för att säkerställa att aktörernas intressen påverkar framtida utformning av projekt.
- Flygfrågor kommer att bevakas. Aktiviteten beror på om Kommissionen initierar några särskilda aktiviteter eller om regionens aktörer presenterar några förslag.
- Sprida information inom transportforskningen i det sjätte ramprogrammet till berörda intressenter.

Energi

Bakgrund

Energifrågor är av stor betydelse för regionens industri som är stora konsumenter av energi. Idag har vi också stor produktion av energi och en mycket stor potential att öka den förnyelsebara energiproduktionen. Vårt geografiska läge med närhet till naturgas och oljefyndigheter kommer att påverka vår utveckling.

Berättelse för år 2004

Ett energinätverk med NENET (Norrbottnens energikontor) har bildats för att påbörja processen att få fokus på energisektorn inom politik, forskning och tillväxt. I det långsiktiga arbetet finns planer på seminarier och positionsdokument. 21 och 23 september arrangerades två seminarier om energi, ett i Luleå med mer internationellt fokus och ett i Övertorneå som vände sig till det lokala perspektivet. Speciellt det förstnämnda fick ett stort massmedialt genomslag.

Sommaren 2005 planeras en stor internationell konferens i AER:s regi i regionen som ska ta upp energifrågor som är viktiga för EU och regionen. Landstinget i Norrbotten har tagit upp frågan i AER och kommer att driva denna fråga politiskt. Västerbotten som är ordförande i det regionala Barentsrådet är mycket aktiva inom energiområdet och har

⁴ CPMR hemsida <http://www.cpmr.org/>

⁵ AER hemsida <http://www.are-regions-europe.org/>

tydligt tagit upp ämnet i det program som ska genomföra under deras ordförandeskap. Samarbete med näringsdepartementet och energimyndigheten har påbörjats med ett första möte 1 november för att diskutera hur skogens resurser kan nyttjas än bättre och hur kolsänkor (dvs möjligheten att binda koldioxid i fotosyntesen) bättre skall kunna utnyttjas i Barentsregionen. I norra Europa har vi synnerligen goda förutsättningar att binda kol i våra skogar.

Verksamhetsplaner för år 2005 (Energi)

- Samverkan inom regionen för att påverka den framtida energipolitiken i EU och att bättre nyttja de möjligheter som finns idag. Förstärka samarbetet med regeringskansliet både på politisk och tjänstemannanivå och även med Energimyndigheten.
- Sprida information inom energiforskningen i det sjätte ramprogrammet till berörda intressenter.

4.4 Näringslivsutveckling

Bakgrund

Att skapa goda förutsättningar för näringslivet i regionen sker även via andra arbetsområden som t ex transport, energi, regionalpolitik samt forskning och utveckling. Kommissionen har ett eget generaldirektorat för näringslivsfrågor. Här tas en rad initiativ fram för att öka det europeiska näringslivets konkurrenskraft. Under 2004 har bland annat en handlingsplan för entreprenörskap tagits fram där medlemsländerna uppmanas att implementera förslagen för att öka andelen entreprenörer. Kopplingen mot forskning och utveckling ligger exempelvis i handlingsplaner för innovation och att stödja nätverk av kluster i olika former för att stärka Europa och undvika att det bildas öar av likartad kompetens som ej samverkar.

Regionens ekonomiska utveckling har under de senaste åren sackat efter övriga Europa och behovet av en fortsatt strukturomvandling är uppenbart. För detta ändamål erhåller regionen fram till år 2006 strukturfondsanslag på cirka 500 miljoner SEK per år som går till utveckling av näringslivet men också till bland annat forskning och infrastruktur.

Berättelse för år 2004

Ett ökat intresse från industrin att lära sig mer om de beslut som fattas i EU och hur man påverkar dem är tydligt. Exempelvis har North Sweden deltagit på SSAB:s ledningsgrupp 11 maj för att berätta om lobbying mot Bryssel och regeringen.

North Sweden har under 2004 upprätthållit dialogen med Lantbrukarnas Riksförbund tillsammans med Företagarna och Handelskamrarna. Denna har resulterat i kunskaps- och erfarenhetsutbyte, regionala och nationella intressebevakningsaktiviteter samt gemensamt framförda synpunkter till bland annat Europaforum.

North Sweden har deltagit med seminariepunkter på Mål 1-mässorna för upplevelseindustrin och landsbygdsutveckling. Syftet var framförallt att uppmuntra projektägarna att delta i transnationella projekt i nästa steg.

Länsstyrelserna har under tre månader finansierat North Sweden för att sammanställa en Interreg IIIC-ansökan för det europeiska nätverket för gruvregioner, European Network for Mining Regions - ENMR. Arbetet har dels bestått i att skriva ansökan dels i att knyta ihop partnerskapet både internationellt och regionalt. Patrik Roos projektanställdes för detta ändamål. Ansökan är godkänd och föremål för kontraktsförhandlingar med Georange som koordinator. Projektet startar sin verksamhet 1 januari 2005.

North Sweden har under året arbetat för att regionen aktivt skall nyttja sitt medlemskap i Erisa/Ianis, i särskild ordning finansierat av länsstyrelserna i bägge länen. Trots att vi har haft regional representation på ett antal arrangemang och arbetsgrupper har inte medlemskapet enligt vår mening nyttjats till dess fulla potential. North Sweden har i dagsläget heller inte resurser att skapa en sådan efterfrågan på nätverkets tjänster att det motiverar ett fortsatt medlemskap. North Swedens naturliga nätverkshemvist är Errin (se nedan) och regionen kommer att kunna delta i ett gott urval aktiviteter arrangerade av Erisa/Ianis även utan ett medlemskap. Vid ett eventuellt framtida förnyat medlemskap bör detta ingå som ett verktyg i en bredare regional strategi med tillhörande ekonomiska resurser.

Under året har två praktikantrapporter som främst berör näringslivsutveckling sammanställts. Gränsöverskridande näringslivssamarbete av Sofia Lindfors och Företagens betydelse för ökad regional tillväxt av Carolina Rosén.

Verksamhetsplaner för år 2005

- North Sweden kommer att bevaka EU:s policys, direktiv och handlingsplaner som har långsiktig inverkan på tillväxten i det regionala näringslivet. Här kan EU:s handlingsplan för entreprenörskap till exempel vara ett viktigt instrument för att få samsyn i regionen kring tillväxt och nystartande av småföretag. North Sweden avser att förstärka det samarbete som inletts med ITPS i Bryssel i dessa frågor.

4.5 Forskning & Utveckling

Bakgrund

Regionen har goda förutsättningar för en strukturomvandling bland annat med hjälp av framgångsrik forskning och utveckling (FoU). Många enskilda företag, forskare och institutioner har redan idag väl etablerade internationella kontakter men det krävs ett fokuserat regionalt strategiarbete samt profilering inom några områden där vi redan idag har, eller vill skaffa oss, resurser i världsklass.

Berättelse för år 2004

Utsikterna att regionen får minskade strukturfondsanslag efter 2006 har medfört att många aktörer, både enskilda projektägare och medfinansierare, har börjat formulera

strategier för hur man på ett effektivare sätt skall tillgodogöra sig resurser som motverkar detta eventuella tapp. Det ökande beroendet av alternativa finansieringskällor till vår forskning och utveckling har i sin tur medfört att North Sweden under året haft lättare att diskutera strategiutveckling med aktörerna inom både näringsliv och forskning.

North Sweden har under året färdigställt det övergripande arbetet kring en FoU-samverkan på EU-arenan för Norrbotten och Västerbotten med syftena att fokusera North Swedens eget arbete, att profilera regionen samt att målmedvetet tillvarata de möjligheter EU erbjuder i form av samarbete, ekonomiska resurser etc. Denna har förankrats i regionen, bland annat genom länsstyrelsernas styrelser, dekanråd, kommunförbundsstyrelse och länens regionala tillväxtprogram.

Förberedelserna inför EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling (FP7) har under 2004 startat på allvar. För att positionera regionen i detta arbete har North Sweden tagit sin utgångspunkt i den ovan nämnda gemensamma FoU-samverkan på EU-arenan. I arbetet med att påverka FP7 framstår framförallt universiteten och Europaforum som viktiga aktörer. Med universiteten har intensifierade strategidiskussioner pågått på många nivåer, dels med enskilda forskare dels med universitetsledning, fakultet och formella FP7-grupper. Europaforum VII gav i februari inledande synpunkter på FP7 och i november en slutlig position både vad gäller den politiska inriktningen och de tematiska områden som FP7 kan komma att innehålla. North Sweden deltar aktivt i detta arbete och har tagit initiativ till en för Norrbotten och Västerbotten gemensam position undertecknad av huvudmännen.

North Sweden har tillsammans med Västerbottens Läns Landsting och Mid Sweden Office deltagit i ett svenskt FP7-nätverk, lett av Svenska Kommun- och Landstingsförbundet. Arbetet har här gått ut på att förbereda förbunden i deras strategiarbete på området. Tillsammans med Mid Sweden arrangerades också ett seminarium i oktober där för regionen viktiga forskningsområden fördes fram till kommissionen, Sveriges representation vid EU och andra europeiska regioner.

North Sweden har även under året fortsatt deltagit i arbetet med de regionala tillväxtprogrammen för Norrbotten och Västerbotten, speciellt avseende områdena internationalisering och forskning.

European Regional Research and Innovation Network, Errin, har efter många turer nu kommit igång med sin verksamhet. Nätverket är till för medlemsregionernas Brysselrepresentationer och arbetet fokuseras på forsknings- och innovationsfrågor. Sedan starten har North Sweden fört en dialog med Errin och medverkar bland annat i arbetsgruppen för IST.

Process IT är ett område som kan utgöra en tillväxtmotor på regionen eftersom många forskningsområden vid våra universitet har anknytning till den problematik som beskrivs. Process IT berör mjukvaruindustri för att styra och mäta processer och flöden i en rad industrier. North Sweden har under året tillsammans med regionen verkat för att

begreppet Process IT blir identifierat som ett viktigt forskningsområde, med stora möjligheter att öka den europeiska processindustrins konkurrenskraft.

I regionen har diskussioner, där North Sweden deltagit, förts kring e-förvaltning både på strategisk nivå och projektnivå. För att underlätta för regionens aktörer sammanställde North Sweden genom praktikanten i Bryssel under hösten 2003, Thomas Sjöström, en rapport i ämnet. Under våren 2004 har han presenterat denna vid rundabordssamtal i både Norrbotten och Västerbotten.

Verksamhetsplaner för år 2005

- North Sweden kommer att verka för en ökad samverkan och strategiutveckling i regionen ur ett triple helix-perspektiv för att skapa större tyngd på Europaarenan. Kommissionen har också identifierat detta som ett satsningsområde under benämningen PPP (Public-Private-Partnership).
- North Sweden kommer fortsatt att tillsammans med regionala och nationella aktörer engagera sig i utformningen av det framtida sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling.
- North Sweden avser, i nära samverkan med regionens aktörer, medverka till ökad synlighet för regionens prioriterade tematiska områden på den europeiska arenan. Dessa områden baseras på FoU samverkan på EU-arenan för Norrbotten och Västerbotten samt bägge länens gemensamma position inför sjunde ramprogrammet. Det är dock viktigt att påpeka att North Sweden resurser måste läggas på de områden som har aktiva regionala aktörer.
- North Sweden avser att förstärka samarbetet med ERRIN för att underlätta för regionens aktörer att bilda nätverk och partnerskap med andra regioner i forsknings- och innovationsfrågor.

4.5 Övrigt

Berättelse för år 2004

Etablering av regionen på den Europeiska arenan

Det regionala tillväxtprogrammet i Norrbotten har en internationell grupp där North Sweden deltar. Förslaget på åtgärder har skrivits utifrån de program som EU lanserar för att nå målen främst i Lissabonagendan.

Kommuncheferna i Norrbotten har påbörjat en satsning i att delta och lära sig mer om EU och samverka inom EU för att utveckla kommunen. Under våren var nio av 14 kommunchefer på en studieresa till Italien. 14-20 juni var ca hundra italienare i Norrbotten för en konferens och starten på ett nätverk mellan regionen Emilia-Romagna och Sverige befästes då.

Praktikanterna i Luleå var på en turné i Norrbottens gymnasieskolor för att väcka deras intresse för EU och visa vilka möjligheter unga har till samverkan inom EU. De informerade även om Parlamentsvalet och förhoppningsvis så ökade antalet som röstade av denna turné.

Politiker från Norrbotten och Västerbotten träffas sex gånger per år för att stärka det internationella arbetet i regionen. NIR (Norrbottens Internationella Råd) startades i början av 2003 och VIP (Västerbottens Internationella Partnerskap) startade i början av 2004. Nätverket består av lokala och regionala politiker med internationella uppdrag. Landshövdingarna i båda länen är också med. Det finns en tjänstemannagrupp knuten till VIP och NIR, sammanhållande sekretariat är North Sweden. Målet med mötena är att informera varandra om pågående aktiviteter så att regionens intressen lyfts fram i flera fora i Europa. Ett av målen är också att visa på vår möjlighet att påverka den gemensamma utvecklingen. EU:s politik och program är en del av vår vardagssituation och det är viktigt att få mer kunskap om systemen samt öka det regionala engagemanget för att föra fram de regionala synpunkterna både inom landet men även med de berörda myndigheterna och lobbyorganisationer i Europa.

Samarbete med andra regioner inom EU

North Sweden har som tidigare prioriterat samarbetet med våra grannregioner. Detta kan endast vara framgångsrikt om det bygger på ett verkligt samarbete mellan regionerna och inte enbart mellan respektive regions Brysselkontor. Så har också skett med de Norra och Östra Finska regionerna i form av gemensamma seminarier och ställningstaganden i frågor som den framtida sammanhållningspolitiken, nordlig dimension och transportpolitiken. Det har bidragit till ett fördjupat samarbete under 2004.

North Sweden har även ett omfattande samarbete med Mid Sweden Office inom till exempel den framtida regionalpolitiken och utvecklingen av sjunde ramprogrammet. Nordlands fylke har under 2004 hyrt lokaler av North Sweden. Bemanningen har varit två personer, en fast person och en praktikant. Samarbete har inletts inom Barentsfrågor och den nordliga dimensionen samt inom transportfrågor.

Forsknings och innovationsnätverket ERRIN har under 2004 fått fastare former med ett sekretariat i Bryssel på två personer. Deras aktiviteter har gett North Sweden ytterligare möjligheter att öppna upp för samarbete med regioner i övriga Europa.

Informationsaktiviteter

North Swedens har en väl utvecklad webbplats som utgör en primär informationskanal med ett nyhetsbrev och en EU-guide med aktuella ansökningsomgångar som viktiga delar i informationsstrategin. Nyhetsbrevet och EU-guiden distribueras till intressenter både i och utanför regionen. För att öka servicen till huvudmännen samt förenkla hanteringen av den stora mängd partnersök som kommer från hela Europa har North Sweden inrättat en speciell partnersöksfunktion på webbplatsen. Här läggs alla förfrågningar ut och intresserade kan ta direktkontakt med kontaktpersoner för respektive projekt. Besöksfrekvensen på North Swedens webbplats har successivt stigit och ligger idag på cirka 15 000 besök/månad.

North Sweden har noterat ett ökat intresse av EU frågor och kontoret i Bryssel tar ofta emot besök av grupper från regionen, där vi informerar om vår verksamhet.

Under året har North Sweden vid ett tillfälle (Gällivare) medverkat i den av Kommissionen, tillsammans med flera samverkanspartner, arrangerade kompetensutvecklingen för lärare och skolledare som har namnet "EU på schemat". Under våren planeras ytterligare insatser, bland annat i Umeå.

North Sweden har tillsammans med Näringsdepartementet gjort två informationsseminarier under året, ett som vände sig mot journalister och ett mot politiker som tog upp arbetet med konstitutionen.

Jämställdhet

Frågor som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i det ekonomiska, politiska och medborgerliga samhällslivet uppmärksammas i allt ökande utsträckning på regional, nationell och EU-nivå. I regionen finns stort intresse och kompetens kring dessa frågor. Information om nyheter på jämställdhetsområdet har regelbundet gått ut till personer som arbetar med jämställdhetsfrågor i regionen. Jämställdhetsenheterna vid Länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten har tillsammans med North Sweden arrangerat ett heldagsseminarium, i Bryssel 9 november, med titeln "Gender mainstreaming as a tool for regional development". Seminariet handlade om jämställdhet som ett verktyg i regional utveckling och lockade ett hundratal personer. North Sweden bistod vid både planering och genomförande av seminariet.

Miljö

Bakgrund

Den svenska miljölagstiftningen styrs i hög grad av EU:s lagstiftning. Framförallt påverkas kommunernas dagliga verksamhet på ett högst påtagligt sätt av ett

lagstiftningsarbete som inte på ett tillräckligt sätt beaktar norra Sveriges särart med gles befolkning och kallt klimat.

Flera andra svenska regioner har på motsvarande sätt noterat att deras dialog med Bryssel är svag. Exempelvis följer Svenska Kommunförbundet bara ett begränsat antal frågeställningar och då i synnerhet frågor som ej bevakas av näringslivets olika branschorganisationer.

Berättelse för år 2004

Föreningen för allmänt hälsoskydds årsmöte utgör en viktig samlingspunkt för Sveriges miljöhandläggare och regionala och lokala politiker med miljöintresse. På årets möte redovisades Norrbottens och Västerbottens miljönätverks arbete som gott exempel. Samordningen och samarbetet mellan nationell, regional och lokal nivå diskuterades och North Sweden styrktes i sin åsikt att det behövs en gemensam miljöbevakningsresurs för de nordliga länen. North Sweden har under året tillsammans Norrbottens och Västerbottens kommunförbund och regionens miljönätverk⁶ arbetat för att åstadkomma en sådan gemensam miljöbevakare för de fyra nordliga länen. Hittills har bevakningen främst skötts via North Swedens praktikanter vilket fungerat bra men som på lång sikt inte är hållbart. Ett PM i ärendet har tagits fram av miljöhandläggarna på Norrbottens och Västerbottens respektive kommunförbund samt North Sweden. Detta har bland annat kommunicerats med Norra skogslänsgruppen, Norrländska samarbetsdelegationen och miljöpresidierna i Västernorrland och Jämtland. Arbetet har skett i samverkan med Mid Sweden Office.

Genom det svenska miljönätverket i Bryssel samt EPRO har North Sweden brett bevakat EU:s arbete på miljöområdet. För att upprätthålla denna bevakning är en fortsatt samverkan med EPRO och det Svenska miljönätverket viktig. Mottagare i regionen kommer även fortsättningsvis främst att vara det regionala miljönätverket.

För regionen har givetvis EU:s föreslagna gruvavfallsdirektiv stor betydelse. Jonas Sjöstedt var rapportör i Europaparlamentet vilket säkerligen bidragit till en för regionens industri insiktsfull behandling av ärendet. North Sweden har under året bevakat frågan.

North Sweden har under året deltagit i referensgruppen för ett centrum för hållbarhet i Umeå.

Under året har North Sweden haft två praktikanter som särskilt ägnat sig åt miljöområdet. Rebecka Bjurhall, med fysisk placering på föreningen Svenskt Vatten i Stockholm, har under våren producerat ett nyhetsbrev och en rapport kring Avloppsdirektivet. Det senare har stor inverkan på kommunerna genom att det ställs krav på både biologisk rening och kväverening utan att hänsyn tas till våra specifika förutsättningar, till exempel kallt klimat.

⁶ Björn Eriksson, Kommunförbundet Norrbotten, Lena Friborg, Kommunförbundet Västerbotten, Nicke Grahn, Dorotea Kommun, Per Hänström, Länsstyrelsen Västerbotten, Ulf E Nilsson, Lycksele Kommun, Göran Åström, Skellefteå kommun samt Gunnar Nilsson, Länsstyrelsen Norrbotten. Ola Burström, Skellefteå Kommun är adjungerad till gruppen.

Carina Berggren kommer under hösten att producera två miljönyhetsbrev och en rapport kring EU:s påverkan på markanvändning i regionen.

Verksamhetsplaner för år 2005

- Det kan konstateras att Norra Sveriges särart inte beaktas tillräckligt inom EU:s miljölagstiftning. För att på ett hållbart sätt bevaka dessa frågor bör North Sweden verka för att en gemensam miljöbevakare för de fyra nordliga länen inrättas.
- North Sweden avser att fortsätta medverka i utvecklingen av NIR och VIP samt fungera som sammanhållande sekretariat för dessa. Margot Wallström har blivit inbjuden till ett gemensamt möte med VIP och NIR som hon tackat ja till, datum bestäms under våren 2005.